Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 46 (481). Неділя, дня 11. листопада 1928. Рік X.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч.-к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

Польське десятьліття.

Рік 1918 став епохальним роком в европейській історії, бо він зовсім змінив карту осередної Европи. Розвалилась Росія і Австрія, обкроїли побіджені держави Німеччину, Угорщину, Болгарію і Туреччину. На їх руїнах зглядно окравках повстали або нові держави, або малесенькі до 1918 державні орґанізми роздулись до великанських розмірів. Так отже для деяких народів рік 1918 приніс свободу і власну державність. І от саме тепер ті народи зглядно держави святкують 10-ліття відродження своєї державности зглядно соборности.

Також польський нарід святкує 10-ліття своєї державности і має всі причини, щоби це національне свято серед радощів святкувати. Бо дійсно, завдяки воєнно-політичній констеляції і активній помочі Франції, — 1918 рік приніс Полякам те, що перевисшило їхні найсміливіщі мрії. Не тільки всі польські землі зединились, але до Польщі прилучено ще землі, які самі Поляки, для відріжнення їх від етноґрафічно польських земель, називають „кресами“, а які в подавляючій більшости заселені непольськими народами.

Отже для строго обєктивного обсерватора це національно-державне свято польського народа являлосьби святом зрозумілим. Святкують Чехи, Ромуни, Югословяни — чомуж Поляки не малиб цего робити? Але всеж таки годилобися і польським міродайним чинникам взяти під увагу, що теперішні границі польської держави на сході попередила крівава війна польсько-українська та що в тій війні Українці, яких доля не вивінувала допомогою чужих держав в р. 1918 так як Поляків — зістали оружно переможені і прилучені до польської держави. „Встоятись не було в силі“ — співає про це скорбна пісня українського народу.

Так отже того рода свято в Польщі анґажує національне почуття з одної сторони польського народу, з другої сторони — українського народу. Струни одного і другого почуття видають тони, яких згармонізувати не можна і ніякій чародій не є силі того доконати. Тут нічо не поможе припис, параґраф, кара... Просто тому, що почуття не дається нормувати ніякими законами, видуманими розумом і введеними в життя фізичною силою. Почуття є невловиме, а для думки нема ані мита ані пашпорту.

І ніякий розпорядок чи закон того не змінить. Таж всі ми (нинішне покоління) пережили рр. 1918 і 1919, брали участь в подіях і ще тепер дрожать наші душі на спомин р 1918 і 1919 з такою силою, як дрожали тоді. Дрожать польські душі — дрожать і наші, бо і ми люди і маємо таку саму душу, що і Поляки. Тільки дрогання обох душ, польської і української инші... І на це ради нема. Можна податок взяти, рекрута — все матеріяльне є вловиме. Лишень почуття ні — це наше царство... І ми радуватись не в силі, а навпаки спомини з р. 1918 і 1919 наповняють наше серце смутком. Чи заслужено чи незаслужено доля так обійшлась з нами в р. 1918 і 1919 — над тим ми будемо думати здалека і мовчки в день польського-державного свята... І кождий чесний і розумний Поляк, що знає добре історію свого народа, нас зрозуміє. Не зрозуміють лишень люди плиткі, що не числяться зі сферою національного почуття...

Міністер освіти велів, щоб і молодіж шкільна відсвяткувала польське державно-національне свято. Мав він на оці польську молодіж а не українську. Треба піднести, що розпорядок польського міністра має форму гідну. Він не пише нічо про побіду і про тріюмф над переможеним. Польська молодіж повинна відсвяткувати 10-ліття відродження Польщі ділом, якеб — цитуємо дослівно— „плило з найчистіщих мотивів любови вітчини“.

На жаль, низчі орґани непотрібно загострили цей розпорядок міністра і те, що з польського становища добре є для польської молодіжи, пристосували живцем до всіх шкіл, до яких учащає тільки українська молодіж а також до української молодіжи, що учащає до польських шкіл. Тут не дозволяється українській молодіжи, щоби вона разом з родичами, братами і сестрами відсвяткувала річницю тихою мовчанкою. Кураторія зажадала навіть проґрамів святочного обходу українських шкіл, а також докладного звіту про це свято. А всякі комітети змушують до участи в походах.

Чи це по педаґоґічному? Чи це відповідає розпорядкови міністра, що діла молодіжи в часі свята мають випливати „з найчистіщих мотивів любови ближнього і любови вітчини“? Таж наша молодь не живе в хмарах, але серед своїх родичів, братів і сестер, яких рани по 10 літах ще свіжі і ще жиють всі, що ті рани одержали. Ще матір української молодіжи носить і довго ще носити буде барву жалоби. Чиж це принесе яку користь польському народови чи державі, коли українська молодіж зі своїми учителями буде кривити душею, — буде гейби нагадувати сцену з святочного походу римських тріюмфаторів, в котрім за возом імператора машерував гурток побіджених, коли їх сімї і земляки носили барву жалоби...?

Нам здається, що польському народови і польській державі повинно вистарчати, коли українській молодіжи заборонено цю барву показувати. По щож змушувати нашу молодіж до свята, яке будить просто противні почуття, як цего бажає собі польська влада?...

В весняній сесії соймовій з нагоди дебати над справою станиславівської ґімназії польські посли з одинки, соціялісти і визволенці (чи щиро в те не входимо!) дорікали управителеви станиславівської ґімназії, що на національний момент не звернув уваги своєї влади і тих чинників, які уладжували свято 3. мая в Станиславові. Мовляв — треба було числитись і з національною психікою української молоді. Та видко ці слова польських послів були сказані на вітер...

Листопадовий погром.

Дня 1. листопада майже всі українські інституції у Львові впали жертвою погрому польських студентів і вуличної товпи. Зовсім знищено „Маслосоюз“ з філіями, „Академічний Дім“, та дім Тов. „Просвіта“ зі всіми інституціями, які там находяться. В инших українських будівлях повибивали шиби, порозбивали вивіски і тд. Два дні пізніще якісь злочинці підпалили забудовання Сокола-Батька“ на площі Сокола. Шкоди виносять *тільки* в камениці „Просвіти“ понад 1 міліон золотих. Годі нам подати образ погрому і знищення тому ми повторимо тільки те, що пише львівська ґазета „Chwila“ про знищення коло Преображенської церкви.

„В партері дому „Просвіта“ знищена зовсім галя машин друкарні „Діла“ (знищена машина ротаційна, плоска і поспішна), на першім поверсі зовсім знищено бюра і маґазини Технічного Товариства. Здемольовано т. зв. клішарню. Шкода тут є необчислима, бо знищено бібліотеку дуже цінних книжок технічних в французькій і німецькій мові, а також портрет проф. Левинського (намальований арт.-маляром Трушом). В цілій камениці повибивані шиби, також в переплетні Тов. „Просвіта“ знищені машини, дуже цінні друки і рукописи, віддані до оправи Національним Музеєм. Разом шкоди виносять міліон зол. — Демонстранти вибивали шиби у будинках, що належать до Українців. Між иншим вибили шиби в ряді помешкань при ул. Руській і в будинку при ул. Підваля, що належить до „Дністра“. Найбільше потерпіла друкарня „Діла“ при вул. Бляхарській, де здемольовано ротаційну машину і лінотипи, при чому на вулицю викинено цілі звої ротаційного паперу, ваги кількасот кільоґрамів і безліч рукописів. Опісля демонстранти при допомозі драбин дісталися до будинку друкарні Ставропиґії при вул. Домініканській і тут доконали величезного спустошення“...

Так описує погром чужа ґазета, не подаючи ще опису погрому, доконаного на инших будівлях „Народної Гостинниці“., де кімнати „Маслосоюзу“ і його головний склад машин зовсім знищенні, а також не подаючи спустошення в „Акад. Домі“. Взагалі всі шкоди, які потерпіли львівські Українці і українські інституції переважають суму двох міліонів золотих.

Це знищення, якого доконала польська молодіж, вшехпольська ґазета „Słowo polskie“ називає „dzielną reakcją akademickiej młodzieży“. Подібні похвали можна читати і у инших польських ґазетах.

Якже оправдують польські ґазети цей погром? Ті самі ґазети пустили вістку, що якісь 2 мужчини хотіли висадити динамітом памятник „obrońców Lwowa“. А саме в ночи підкрались під цей памятник, викопали яму, всадили набій. але він лиш наробив гуку, а памятника не висадив. Зараз явилася поліція, гнала за цими людьми, але вони відстрілювалися і повтікали в недалекий лісок. От і тих людий уважають польські ґазети Українцями. На якій підставі? Ніякій. Жадного найменшого доказу нема на це, що це були українські студенти. А зрештою від того є поліція. А Львів має поліцію і то неабияку. Вона певно зловилаб була тих Українців.

Отже як довго нема доказу, що цего доконали Українці, то ціле українське громадянство мусить цілу історію з памятником „obrońców“ уважати ділом провокаторів. Тих провокаторів треба шукати деінде — не між Українцями. Та польські ґазети, щоби підбунтувати польську молодіж проти Українців, не вагались пустити в світ клевети, що памятник хотіли збурити Українці. Навіть забудовання українського „Сокола-Батька“ підпалили Українці. І це пише „Dziennik lwowski“ (орґан Пілсудчиків!). З цего найкраще видко, що ці ґазети просто подуріли... Українці своє власне майно підпалюють!! Видно, що варта є підозріння польських ґазет, що Українці виконали замах на памятник „obrońców“.

Але польські ґазети доконали свого: польська молодіж підбунтована, знищила українські інституції. Та ба! Польські ґазетярі пізнали, що брехнею далеко не заїдеш. Світ преціньзапитає, на якій підставі опираються підозріння, що Українці доконали замаху на памятник. Тому зараз замовкли про це і стали писати, що то посли о. Куницький і Целевич спровокували польську молодіж, бо вони уладили панахиду. А саме д. 1. падолиста, так як всюди в цілім краю, відбулись в архикатедральній церкві св. Юра торжественна панахида за поляглих в листопадових боях р. 1918.

Явилось на панахиді около 5000 народа, які заняли площу перед церквою і площу св. Юра. По панахиді нарід з піснею на устах вертав домів. „Dziennik lwowski“ описує цю сцену так:

„...Демонстрантам заступила дорогу піша поліція. З товпи впали стріли. В тій хвилі повним ґальопом зблизився відділ кінної поліції. Поліція перевела шаржу шаблями, не стріляючи і зіпхнула товпу до забудовань церкви св. Юра. З парку Костюшка і зпоза мурів церкви падали стріли. Поліція увійшла до середини і під погрозою карабінів, випускаючи по 300 осіб, зліквідувала подію“.

Це було причиною, що польські студенти кинулись на українські інституції. А де вина о. Куницького і пос. Целевича? Якось не вяжеться і ця друга брехня.

Так отже українські інституції в руїнах. Платимо податки, а наші інституції не мають охорони і стають жертвою погрому.

Памятний буде во віки листопад року 1918, але не меньше памятний буде і листопадовий погром р. 1928. Супроти того в цілім краю настав суворо поважний настрій. Всі вечерниці і вистави характеру веселого відкликано. Не є це жалоба, але поважний настрій. Ціле українське громадянство консолідується - єднається супроти погрому і під проводом свого політичного проводу поступить так, як вага хвилі вимагає.

1868 — Просвіта — 1928 р. Це предовга дорога освідомлюючої праці над Тобою, громадянине. Подумай, чи Ти виконав Твої зобовязання супроти Просвіти?

Дивогляди.

В сучасній господарці Польщі зустрічаєсья богато таких фактів, що просто казкою видаються. Писати про їх всіх— булоб даремним трудом з огляду на скупе місце у нашій часописи (до цього треба книжки!), але при кількох фактах, що торкаються дуже зблизька нашого селянства задержимося.

Звіт Мін. Скарбу з квітня цього року подає такі цифри:

У квітні 1924 р. адміністрація, тобто заряд державою коштував Польщу 97 міл. зл. За той сам місяць 1925 р. виплатив скарб урядникам адміністрації 150 міл. зол., в квітні 1926 р. 138 міл. зол., в квітні 1927 р. 163 міл. зол., а в квітні 1928 р. 212 міліонів золотих. За чотири роки два і пів разів збільшилися видатки на саму адміністрацію! Хто їх платить?

Так само виглядають видатки держави за місяць квітень вище згаданих літ, коли ходить о емеритуру: 1924 — 2 міл., 1925 — 4 міл., 1926 — 5 міл., 1927 — 13 міл., 1928— 15 міл. зол. Сім разів зросли! Причини цього зросту емеритів (вислужених урядників) добачує „Wola Ludu“ в тім, що „звільнюється з політичних мотивів людий в силі віку, яким треба опісля платити суми, а на їх місце приймається своїх“ Стільки польська часопись. Ми нічого більше не додаємо від себе. Розуміємо.

Беручи під увагу знов місяць квітень, начислює урядова статистика такі видатки за медалі і ордери: 1924—3 міл., 1925 — 9 міл., 1926 — 7 міл., 1927 — 13 міл., 1928—20 міл. Нівроку! Тоді, як була війна, платилося за медалі 3 міліони пенсій, тепер виплачується 20 міліонів! А звідки беруться гроші на ті видатки?

Вже та сама часопис каже, що якби чужинець побачив ті цифри, то подумавби: „Як що так далі піде, як що видатки так далі ростимуть шалене — то в який спосіб горожани подолають їм?“

Ще одно диво. Урядова статистика виказує, що в серпні, місяці жнив і прибутку збіжа на ринку, спровадила Польща з загранці: пшениці за 7 міліонів, жита за 3 міліони, вівса за 1 міліон, кукурудзи за 1 міліон, а свинячого товщу за 5 міліонів золотих.

У нас свині танiють, збіже теж танiє. А Польша господарський край.

З Варшави доносять часописи ще й таке, що уряд задумує ввести примусове обезпечення господарських знарядів і всіх рухомостей та примусове обезпечення від граду. Воно — добре — бути заасекурованим і спати безпечно — але...

Ми знаємо, якими гострими способами стягалася асекурація вогнева. Вона оцінювала будинки по мінімально низькій ціні, а належитість стягала ще суворіще, як держава податки.

Можна отже сподіватися, що знову будемо мати повно екзекуторів по селах і повно драчок. Вигляди прегарні — правда? Тимбільше прегарні, що вже всі знають про внесення проєктів нових податків до сойму.

Трудно направду повірити.

К-к.

На домовину пок. Ґен. Розвадовського

З нагоди смерти польського ґенерала Розвадовського подала редакція „Діла“ на днях тверді факти, котрими сей чоловік по заняттю міста Львова і Галичини в рр. 1918 і 1919 супроти українського народа зазначився. До сих лаврів хочу придати ще один листок.

Коли в тім часі пішли по всім краю і селах тяжкі воєнні репресії, оповістив пок. Розвадовський обіжник, в котрім заявляв, „що се руське духовенство побудило Галицько-Руський народ до творення України і до спротиву польській владі, і що воно довжно відповідати за ті нещастя, які наслідком того впали тоді на весь нарід“. Сим покликом бажав вказати урядам Антанти, що витичували тоді нові державні границі, що зрив українського народу в Галичині був лиш штучним і спровокований духовенством —а заразом викликати розлом між нашим духовенством і селянством, і прихилити се послідне на польську сторону. На жаль, той клич находив в деяких неосвідомлених селах частинний послух. Прибиті тяжким горем і не находячи ніякої розради, приймали деякі селяни очайдушну думку, що може й справді священики завинили тому лиху.

Рівночасно пішли по всім краю масові арештовання священиків і стягання їх сотками без ніякого розбору і причин до львівських вязниць. Полишено лиш тих, що змогли дістати десь грубші квоти і зложити їх на державну позичку. І дожили ми ще того, що коли украін. війська вязнили в краю польських священиків за конспіраційне ділання, то звернувся наш Митрополит на просьбу польського Архіепископа Більчевського до української команди і виміг на ній, що випустила всіх польських духовних на волю. Однак за нашими безвинними не було в цілім світі кому впімнутися, а польський латинський католицький Архієпископ глядів зі своєї палати зовсім спокійно, як наші собраття на противній стороні міста в бриґідках і в святоюрських казаматах мучились, а деякі з них й умирали.

В сій прикрій хвилі, коли нашим єрархам не уходило дражнити ще більше противника, піднесло голос протесту наше священиче Товариство св. Ап. Павла. Воно дало прилюдну відповідь на обіжник ґен. Розвадовського, що за творення власної держави рішився з цілою свідомістю сам український нарід, — а коли священики прилучилися до цього діла, то сповнили сим, як сини свого народа, тільки свій святий обовязок, якого ніхто в світі не повинен їм приймати в зло. Сей мужний і на ту пору смілий голос був поміщений в наших тодішних часописях і він дійшов до відома нашого громадянства і ширшого світа. Він і приніс Товариству св. Ап. Павла честь, що в грізну годину не злякалось сказати противникові слово правди.

І нині, коли так шумно кидають вінці на могилу „богатера“ — кидаємо і свій вінок тернистий.

Як все на світі минає, так минувся і наш противник. —

о. А. С.

Дописи.

Терепча, повіт Сянок. У нас відбулося справоздавче віче сенаторки Кисілевської. Були люди не лиш з нашого села, але також з Межиброда, Согорова нижного, Согорова вижного і навіть з далекої Гломчи над Сяном. Присутних було звиж 400 душ. З того відай з 90 процент таких, що замотиличені аґітаторами москвофілями, обіцянками П. П. С-ів і одинки, голосували на ворожі нам листи. Під голим небом, на піднесеному місці станула п. сенатор. Кисілевська і повільно, голосно і виразно говорила про тяжке положення нашого народу, про розєднання партійне, про розбрат на ґрунті назви руський чи український, про політичну деморалізацію селянства під впливом аґітаторів і обіцянок власть імущих. Довше задержалася при „одинці", її значінню для нас і наслідках нерозумної підтримки цієї одинки нашими виборцями. Рішучо виступала проти зрадників народу з під марки Унса (хлібоїдів), що свідомо погодилися з поневоленням нашого народу, запродавши себе і душу за обіцянки, охлапи і горілку. Гостро осудила тих, що в незнанні, чи в байдужности пішли на службу всяких „лівих", польських хлопських партій і одинці, або врешті розійшлись у спорі: Русин чи Українець, голосуючи послідовно на ворожі, або що до успіхів безвиглядні листи. Коротко підкреслила значіння українського соймового клюбу, його працю, здобутки і напрямки майбутніх завдань. Далі видвигнула справу жіночої байдужности, оспалости і брак усякої активности в політичній роботі. „Визволена жінка — визволяє народ, темна жінка запроторює і те, що активніщий чоловік придбати зумів"— назчала п. сенатор. Ще кілька хвилин присвятила читальні Просвіти і кооперативі, яких ще в Терепчи нема і на візванню до єдности, орґанізованости і любви до свого рідного скінчила свою півторагодинну промову. Присутне селянство було дуже вдоволене. Хоч віче рахувалося скінченим, ніхто не зраджував охоти йти до дому. І от — недавній ще противник партійний, дяк Андрій Коцюба і симпатик московського руху в Терепчи, встає і передаючи враження присутних дякує п. сенаторці за відвідання Терепчи, складення справоздання з роботи українського клюбу у варшавському соймі, за вказівки і повчаючі слова для тих, що збаламучені або неосвідомлені пішли туди, куди не слід було йти. „І єще раз дякуємо, Вам госпожа сенатор, барз ладні, шосьте загостили до нашой Терепчи і отворили нам очи. Віруєме, што читальня, кооператива для нас потребна і ми подумаєме, аби в селі била. А од тепер госпожа-посол нас не забивайте: стойте за хлопскі права і не дайте, штоб наш народ терпів" — говорив дяк Коцюба по лемківськи. І знову відповідала п. сенаторка, тронута милим відгомоном її промови — у милих словах дяка Коцюби Андрія, недавнього ще партійного противника. І довго-довго по скінченню віча стояв ще народ під хатою повторюючи і розбираючи кинуті п. сенаторкою слова.

Військо, пов. Добромиль. Дня 21. жовтня обходило наше село таке свято, яке не часто доводиться переживати селу: 30-літний ювілей Читальні „Просвіти", та посвячення памятного хреста на горбі побіля церкви. Громадяне села Військa під проводом святочного комітету, на чолі якого стояв знаний на всю околицю народний діяч о. дек. Маринович, всіх сил докладали, щоб це рокове свято випало як найкраще. І так заповідалося воно і так булоби випало. Будова памятникового хреста поступала швидко вперід, приготовлявся хор, робили проби Соколи — коли це нагло, як грім з неба, прийшла зі староства заборона викінчення памятника. До половини вибудований з твердого каміння-ґраніту остав він, як памятник „рувносьці, вольносьці і братерства", як спогад на часи, коли навіть хреста і то без напису, заборонили ставити. У сам день свята погода пречудова. Ціле село замаєне жовтоблакитними прапорами, а Народний дім, один з найкращих в Добромильщині, топився в зелені та прапорах. Ранком прибули гості з Перемишля: пос. марш. Др. Загайкевич, др. Рибак, радник Гамчикевич, радн. др. Дмоховський і другі, та прибув цілий Луг перемиський з гол. Волинцем на чолі. Під церквою стояв хрест, якому не довелося бути на призначеному місці. Побіля нього приставали селяне і кивали головами. З рана відправлено торжественну Службу Божу, а опісля процесія станула побіля хреста і тут відспівано панахиду по поляглих Борцях. По панахиді о. дек. Маринович палкими словами візвав усіх, щоб запамятали собі ту кривду, що спіткала Військо і таке велике свято та щоб у відповідь на те подвійною працею заманіфестували свою карність і однодушність всі, кого такі кривди спіткали. Опісля зложено вінці на недокінченій будові від дооколичних Читалень, Соколів та Луга з Перемишля, а громадяне удалися під Народний Дім, де пос. марш. Др. В. Загайкевич промовив, вказуючи на заборону поставити хрест так, що нарід плакав, чуючи свою кривду, як діти. І тільки дужі постаті Соколів стояли твердо. Опісля відбулася Академія. Відчитано та виголошено привіти: від матірного Т-ва Просвіти, від філії з Перемишля і Добромиля, від Луга з Перемишля, від Сокола-Батька, від „Укр. Голосу", від Студ. Громади в Перемишлі та сусідних читалень та установ. Найкращий зі всіх зложила Читальня з Старяви коло Хирова, устами свойого голови, селянина. Хор, керований звісним в Добромильщині діриґентом, п. Менцінським, показався у всіх точках так вишколеним, згармонізованим і дібраним, що оплескам і крикам „Славно" не було кінця. Декляматори молоденькі прегарно деклямували. По Академії почався на площі попис перемиського Луга і Соколів, який тревав до пізної ночі. Треба признати, що тоті обі орґанізації причинилися богато до звеличання свята. Вечером відбуто при набитій салі виставу „Хмара", а потім слідували танці та забави. Ціле свято було великою маніфестацією народньої єдности і вдячности „Просвіті" за її працю для Народу, та лишило у всіх побіч спогаду кривди чарівний спомин, що не забудеться ніколи. Комітет, під проводом о. дек. Мариновича, того невтомного робітника і духовного в одній особі, може бути гордий на свою працю. — Гість.

З Польщі і про Польщу

Сойм відбув нарешті уже так здавна заповідане засідання. На кількох день до нього відбулося богато конференцій і нарад між міністрами, в яких навіть сам Пілсудський брав таку живу участь, що дехто сподівався вже його повороту по виздоровленню до керми в уряді. Посли зїхалися усі, за виїмком „розкольників" з П. П. С які сесію збойкотували. Після привитальних церемоній приступлено до нарад над новим буджетом. Мін. скарбу Чехович пояснив його зібраним і представляв господарку Польщі в таких рожевих красках, якби направду від останнього засідання сойму до тепер Бог зна як на ліпше в ній змінилося. Після мови міністра — то нічо, що видатки збільшилися аж на 128 міліонів зол., нічо, що він хоче піднестй податок маєтковий, який йому видається за малий, головне, що в Польщі — після його слів — вияснюється господарська ситуація. Того самого дня внесли посли „одинки" проєкт зміни конституції в напрямі збільшення влади президента та урядів виконуючих і зажадали, щоб уряд поручив відповідній комісії ті зміни до трьох місяців обробити. Крім цього було внесено цілий ряд інтерпеляцій. — У нас в Галичині відбулися паради і свята у звязи з Задушними Днями та річницею „оброни Львова". Польські ґазети видали з того приводу надзвичайні видання, посвячені тим дням та рівночасно взивають до „оборони" дальшої, бо мариться їм, мов у сні, страшні речі зі сторони Українців. „Gaz. Poranna" пише так: „Оборона Львова повелася. Але старий ворог не спочиває. Завдяки погромови здобув він досвід. Пізнав, що не здобуде навіть облогого міста, в якім є зайдою(!). І поки надійде новий момент проби, постановив обсадити його від внутра. І бачимо, як крок за кроком уступає „польскі Львуф" перед тими, які 10 літ тому хотіли забрати місто „оренжем і ґвалтем". Змінилося тільки оруже. Полем бою є книга гіпотечна і статистика „народовосцьова" міста. Є це діло повільне, утаєне але консеквентне. Від часу до часу якийсь нерозважний голос з тамтої сторони вирветься і скаже, що ходить о те, щоби „зрущене" міста унеможливило в будучности оборону. Щоби місто впало від одного удару. Це є небезпека, о якій на загал говориться мало, а тимчасом боротьба тріває дальше і ніколи не скінчиться. Тому треба пригадати, що оборона Львова є ділом, яке тягнеться. Нині є инші постерунки і „пляцуфкі", на яких не сміє бракнути оборонців". Тільки всього „Gazeta Poranna". Ми розуміємо.

Що чувати в світі?

Большевицькі проводирі знов мають клопіт з селянами. До міст, таких навіть як Київ і Харків починає на правду зазирати голод, а запобігти йому нема як. Наразі так заведено хліб на картки та заборону білого печива, але ж і це не стримає біди. Уже сьогодні нараховують на Україні більш як пів міліона голодних, а ніхто з большевиків не може найти способу, як лиху зарадити. Сталін, головний червоний командар всього большевизму, задумує видусити збіже з села так, як тому десять літ, тобто силою конфіскувати його, але деякі менше горячі голови, як от Бухарін відраджують йому цього, бо знають, що зачіпатися з селянами не дуже приємна річ. У партії комуністичній з того приводу прийшло знов до розколу і Сталін загрозив, що він усіх, які з ним не підуть, вишле на Сибір. Селяне зноваж з погроз Сталіна сміються і збіжа продавати за що будь не хочуть, бо за гроші навіть в большевицькій державі дуже тяжко дістати щонебудь з промислових виробів. І пр. коли збіже є тепер півтора разів дороще як перед війною, то усякі фабричні вироби, як от сукно, ремінь, приладдя господарське та залізний товар дорощі пять а то й шість і сім разів, як до війни. Не диво зрештою: Робітник лихо плачений, сирівці лихі, машини старі — і як може бути добрий товар? Селяне, яким обіцювали золоті гори у заміну за збіже, побачили, що їх ошукали і тепер стараються самі заспокоїти свої потреби. А звісно, що полотно та шкіру на селі виробити зуміють. А за те до міста збіжа майже нічо не вивозять. Большевики радіб одібрати — так коли лячно на село йти, бо там кождого, хто червоний, не то що не приймуть в хату, але й на другий світ пішлють. Про це вже большевики навіть у своїх часописах пишуть. І так „Пролетарська Правда" з дня 23. жовтя ц. р. пише: Останніми часами збільшилася кількість убивств селькорів та сільських діячів, що провадили запеклу боротьбу з ворожими нам елементами на селі." (Селькори це большевицькі шпіґуни, які про кождого, хто по червоному не думає, доносять владі. Їх найбільше вбивають.) Та сама часопись подає такі факти, що пр. селяне в селі Зазимя броварського району підпалили будинки голові і пострілили крізь вікна урядників сільради, в селі Семенівці забили учителя за це, що вчив комуни дітий, в Калитах замордовано голову сіль-ради, а в селах Карабочині, Даленцях та Борщагівці побито селькорів". Можна булоб цей список — пише та „Пр. Правда" — продовжити, але наведеного досить, щоб зробити висновок, що тут не випадкові вбивства або побої. Ці факти свідчать досить яскраво про підсилення куркулів та инших ворожих елементів, які удаються до рішаючих заходів проти наших діячів". У иншому числі пише „Пр. Правда" щось ніби відозву, щоб селяне помагали винаходити вбійників селькорів і каже: „Чимало вбійств селькорів свідчить про намагання куркулівського елементу перейти знову до рішучих заходів у боротьбі з селькорією". З тих двох голосів большевицької ґазети видно, яка доля большевиків на селах. І тому так лютують і скреготчуть зубами. А селянин з українського степу сміється в кулак: їсть свій хліб, попє і теребить большевиків, як насікомих.

Німеччина переживає тепер хвилі перелому. Хоча на зверх — здається — усе в порядку, то одначе всюди іде боротьба між двома таборама Німців: прихильниками давного цісарства і прихильниками теперішньої републики. І одні і другі хотілиб своїх ворогів покорити, але правду кажучи, то прихильники монархії в Німеччині горою Гуртуються вони всі в німецько народній партії. Партія ця відбула недавно вибори нового свойого презеса. На місце дотеперішнього Вестарпа, що все таки рахувався з усіми соціялістами, прийшов тепер Гуґенберґ, німецький „король часописів" і щирий прихильник повороту цісаря, під яким Німеччина так добре через довгий час жила. Гуґенберґ обіймаючи новий уряд, видав відозву, у якій зазначив, що його завданням буде звалити версальський мир та західні границі Польщі, які таки добре кривдять Німеччину, а у відповідь йому всі польські часописи почервоніли аж зі злости. Ще більшу злість мають до Гуґенбурґа місцеві німецькі комуністи. Вони останно потерпіли невдачу, коли скликали голосування про будову панцирника. З цього голосування нічо не вийшло, бо Німці практичний народ і розуміють, що кораблів „на всякий випадок" потрібно — а самі набралися встиду, бо кричали, що нарід з ними, а вийшло ні. І тепер усі сміються з комуністів, а вони, не маючи що робити, чіпаються Гуґенберґа, мовляв, від тепер, як він засів на презесівськім кріслі націоналістів, грозить Німеччині війна домашна.

Французький теперішний уряд мабуть ось-ось розлетиться. Між міністрами прийшло до непорозуміння і то навіть острого. Сталося це у звязи з нарадою над буджетом, в якого позиції вставив мін. справ внутрішних видатки на французькі католицькі місії по кольоніях. Міністри, що походять зі соціялістичних партій, спротивилися тому і сказали, що як що направду ці кредити булиб ухвалені, то вони не хочуть бути далі міністрами і вирікаються своїх тек, а тоді цілий уряд мусівби наново складатися. Особивож міністри Еріо та Пенлєве (мін. справ військ.) є противні тим кредитам. Поанкаре і президент хочуть погодити закукурічених соціялістів, але ті торочуть далі своє. Справа стає грізною. — В тих днях французькі монархісти улаштували величезні демонстрації у місті Ліон, осідку шовкового промислу. Бурмістром цього міста є соціяліст і бувший премієр Еріо. Саме, коли він виголошував в ратуші мову на засіданню ради мійської, впали демонстранти до салі, розіг-

Як то летів Цепелін?

Від двох тижнів цілий світ перечитує на шпальтах часописів і брошур пригоди та враження тих, що в ґондолі, зачепленій до величезного воздушного судна „Цепелін" перебули понад океаном дорогу Европа — Америка. Дорогу ту богато смільчаків пробувало перебути — та тільки не багатьом всміхнулося щастя осісти крилатим птахом на американськім континенті. А між тими щасливими найбільш є Німців.

„Цепелін" другий раз розносить цілому світови вістку про тріюмф німецької техніки. Перед тою технікою паде навіть таке почування, як ворожнеча і Американці, які кілька літ тому кляли на звук слова „Deutschland", на зустріч „Цепелінови" радіють, як діти. А вслід за тою радістю тягнуться руки Америки і Німеччини до дружнього стиску долонь...

Цілий світ в подиві. Величезний сталевий корабель, 126 метрів довгий, 34 метри високий—летить як птиця. На покладі його 20 людий залоги і 30 пасажирів. Харч на цілих 6 днів. І 65 тисяч листів...

Під сподом, в низу велика, сіра, водна пустиня океану. А пасажири живуть собі вигідно, ніби їдуть у поїзді. Рано встають — йдуть митися. Сідають до сніданку. Зі світа повно вісток, бо радіо цілу ніч працювало.

До полудня пасажири грають в шахи, балакають, а забраний ґрамофон сипле веселі мельодії. Аж до танку пориває. І дивляться крізь шибки під ногами на сіре тло водного безмежжа. Час до часу апарат вистукує привіти. То судна, що пливуть по тій самій дорозі водою, пересилають товаришам у воздусі привіт і бажають щасливої дороги. А часом під ногами по сірій площині вод суне точка — то великий трансокеанічний корабель.

Обід. Подорожні сідають. Усі мають апетит. Др. Екенер в розі стола, як батько. Балакають, їдять і попивають.

А вечером кладуться всі спокійно спати, як дома. Знають, що залога буде пильнувати.

А тимчасом вітри шаліють. Вітри кидають „Цепеліном" так, що він мусить всіми моторами працювати і це не помагає. Збивають його з дороги, обертають на всі боки — а ті, що їдуть, навіть про це не знають. Тільки на другий день зменшують порції, бо не знати, як довго ще доведеться бути у воздусі.

Буря ушкодила „Цепелін", подерла трохи його поволоку. Та відважний син др. Екенера вилазить з товаришами по драбинці на нього і завіщені між небом а водою доконують направи.

Опісляж вже спокійно. День, другий, третий. А на четвертий у ранці усі кидаються до вікна: Америку видно. Зразу вона, як невиразна смужка землі, та „Цепелін" знижується і під ним маяріють білі міста.

Вашінґтон! На зустріч воздушному велитови гудуть сотні фабричних гудків, тисячна товпа повилазила на дахи та на вулиці і шаліє з радости. Вимахують хустинами, капелюхами, руками. Тепер вже нема Американців й Німців. Є тільки поклін великій людській думці, людському ґенієви.

„Хай живе др. Екенер!" — несеться шалений крик втіхи. А він прочитує на покладі привітний телеґрам від президента Куліджа. Пасажири теж тішуться і пакуються.

В Ню-Йорку гудки фабрик і машин перемінились у дикий вереск. Людий ще більше. А довкола „Цепеліна" повно американських літаків, які біля нього видаються ластівками і які, як дорогого гостя, вводять воздухоплав в американську землю.

А там, в Лакеюрст — де призначено „Цепелінови" причалити — уже не товпа. Море людий, море голов, яке на вид циґароватого воздухоплава на небі верещить, як божевільне. „Цепелін" знижається, кружляє над головами — а люди так шаліють, що і поліція і військо не можуть дати ради. Кордони рвуться, а вся товпа хапає за шнури, що їх спустив „Цепелін" і серед дикого крику стягають його в діл.

І велит „Цепелін" сідає тяжко на землю перед самим отвором великої шопи-ганґари, де для нього є місце для спочинку. І належиться йому справедливо. Вінже зробив 9712 км. в 111 годинах.

Подорожні виходять. Поліція ще хвилину оглядає паспорти та перезирає валізи, чи не заманулось кому перевезти до сухої Америки каплі горілочки — і вони вже у самоходах, що ледви протискаються крізь верескливу людську масу. Поїхали...

А рівночасно тисячі радіоапаратів, тисячі телефонів і телеґрафів несе у світ вістку про геройських Німців та їх славну техніку.

Міліони - міліони надзвичайних видань часописних. Тисячі книжок.

І через цілий світ рине, як буря вістка, що Німці, ті поневолені, поконані Німці доконали того, чого ніхто ще не доконав. Німці! — ак.

Ф. Л. ГЕРОЛЬД

Із Ятаків*) Будди**)

Чапля і риби.

Вімбасара, цар Радгаґріги, що дарував був Учителеві для його учеників і монахів гайок, названий бамбусовим лісом, довідавшися, що Учитель хоче його на час опустити, пішов до нього враз сином своїм, Аджатасатру.

Учитель споглянув на молодого князя, а відтак звернений до царя сказав:

— Дай бог, щоб Аджатасатру був гідний любови, яку маєш для нього.

Споглянув на молодця і сказав йому:

— Послухай мене, Аджатасатру і розваж мої слова. Підступ не все удається, а злоба не все відносить побіду. Доводить сього приключення, яке я бачив в давних часах на мої власні очі. Жив я тогди в лісі і був богом опікуном одного дерева, яке росло поміж двома ставами. Оден був малий, непозірний, а другий великий і гарний на вид. У малім жило богацько риб, а великий заростали безчисленні лотоси. Одного горячого сухого літа висох майже до дна менший ставок, більший під тінею і охороною лотосів заховав був подостатком води. Чапля, що поміж тими ставками переходила, пристанула, піднесла одну ногу і стала думати.

— Гей богацько ту риб і смачно виглядають. Але вони звинні і нім яку злапаю, втікають. Ліпше ужитиби підступу. Бідні рибки! Якже їм ту зле в сім майже висохлім ставку! А ту побіч є великий став, повний води, де моглиби отсі рибки по волі пливати!

Одна із риб спостерегла чаплю Якаскет, і спитала:

— Над чим то роздумуєш так глубоко, шановна птице?

— Думаю я заправду, о рибо — відповіла чапля — а то саме над долею риб і їх сумною судьбою.

— Над нашою сумною судьбою? А щож ти саме маєш на думці?

— Ви живете у сій плиткій воді, сонце палить щораз міцнійше, води в ставку щораз то менше і якаж вас судьба чекає, як ставок до дна висохне? О, ви бідні риби!

Вислухавши слів чаплі, попали риби у великий переляк і стали заводити:

— То правда! Вгинемо до одної, як став висохне до дна! — а потім стали питати: Шановна птице, чи-ж не знаєш ти якої ради, щоби нас спасти?

Чапля стала нібито думати гадати, а вкінці сказала:

— Мені так здається, що у мене є лік на вашу недолю! — а як зібралися риби гурмою, щоби її послухати, додала: — Є ту недалечко зараз другий став, гарнійший і безпорівнання більший, а лотоси, що його покривають, хоронять воду перед жарем літа. Вірте мені, що розкішно буде вам там жити. Як що схочете, то я перенесу вас по одній в дзюбі, кину вас у филі того більшого ставку і ви будете спасені.

Риби пристали охотно на таку пропозицію, але нагло оден злосливий рак, що жив у тім висихаючім ставку, закликав:

— Як жию, не чув я ще щось такого!

А риби стали питати рака:

— Чомуж воно тобі таке дивне?

— Як світ світом, — відповів рак — ще ніколи не займалася чапля судьбою риб, хиба о скільки її розходилося о се, щоби їх пожирати!

Чапля прибрала дуже скромненький вид і сказала:

— Як то, ти раче злосливий, посуджуєш мене, бачу, що я бажалаби сі бідні, смертю загрожені рибки зрадити? Мене оживляє тільки охота і добра воля, щоби їх перед неминулою загибіллю спасти! — потім звернувшися до риб, додала:

— Але добре, виставіть мене на пробу. Визначіть одну з поміж вас, я візьму її в дзюб, занесу до сусідного ставка, а як вона трохи поживе, принесу її зповоротом, щоб ви від неї самої довідалися цілої правди.

— Згода! — закликали риби в оден голос і вибрали стару, трохи сліпу рибу, що була дуже мудра між ними.

Чапля занесла її до сусідного ставу, позволила до волі поплавати, потім вернула з нею, а старушка не могла досить нахвалитися спасительки.

— Бери нас туди! — стали кликати всі на перегони по черзі до ставу з лотосами.

нали радних та почали їх обкидувати камінням. Еріо ледви виліз цілий з тої галабурди..

Америка шаліє просто у виборчій аґітації. Обі партії садяться наввипередки, щоби свого кандидата виславити і творять просто чудасії. Літаки пишуть їх імена димом на небосхилі, найкращі жінки мають на плечах понаписувані слова „Смідз„ або „Гувер“, діти аґітують за Гувером, а люди знова уставляються на вулиці в виді букв своїх кандидатів. Нетерплячка виборча росте. Припускають, що в виборах, які відбудуться при помочі цілого ряду машин, візьме участь 45 міліонів виборців Хоча Смідз обіцює, що в разі вибору він возьме всі гноблені народи в опіку і поробить кроки, щоб війна зникла з лиця землі — то вибір Гувера презиндетом має кращі виглядид. Американські політики кажуть, що Гувер хиба чудом мігби при виборах перепасти. Ну, щож — вибори недалеко, то й побачимо.

Чехословаччина відсвяткувала дуже величаво десятьліття повстання своєї держави. В цілім краю відбулися паради і свята, а верхом усього було свято в столиці Празі. В сам вечір свята Прага була освічена, як ніколи. Просто топилася у світлі. — Кілька день пізніще у Празі стався випадок, що потряс цілою пресою Европи. Як доносять часописи, то там виконав Українець Микола Пасюк замах на польського консуля Любачевського. Замах мав були в той спосіб виконаний, що Пасюк хотів вибавити консуля на вулицю і тут вбити — але не вдався, Куля оминула консуля і Пасюка арештували. На слідстві зізнав він, що він походить з коломийського повіту, був вояком У. Г. А. і перейшов з нею на Закарпаття, а до Любачевського стрілив з причин політичних. Польські ґазети роздули той випадок до небуваних розмірів - а деякі таки накликують, щоб „юж раз сконьчиць“ з ріжними політичнимя замаховцями. Як має виглядати то „скончене“ — трудно догадатися.

В мадярській столиці Будапешті та других містах, де є високі школи, вибухли вуличні авантури, які трівають вже декілька днів. Авантури ті викликали студенти-Мадяри, а то длятого, що уряд, який досі дозволяв тільки певній скількости Жидів студіювати у високих школах, в останних днях ту заборону зніс (т. зв. numerus clausus). Студенти-націоналісти почали з того приводу збори та демонстрації і почали побивати Жидів, не тільки на університеті але і в місті. Дійшло до того, що побили навіть своїх професорів, які обставали за Жидами, а у місті Чонґрад кинули навіть бомбу до салі, де відбувалася жидівська забава і від цього згинуло кілька осіб. Жиди підняли, як звичайно, крик на цілий світ. Звернулись навіть до Ліґи Народів з жалем на мадярський уряд, але той не може нічого зробити студентам. Скільки разів збереться поліція, щоб їх розігнати — то студенти співають народний гимн і поліція мусить салютувати, стоючи на позір. Серед найбільших політиків мають зрештою студенти націоналісти своїх прихильників і через те роблять що хочуть. А Жиди терплять.

Туреччина старається як найкраще жити з усіми своїми сусідами і на всі боки робить заходи, щоб тут і там заприязнитися. Недано заключила вона договір приязни з Італією, а що та живе по дружньому з Грецією, сусідкою Туреччини, то йде до того, що і обі тоті держави стануть подругами. В тій ціли запросив турецький уряд самого Венізельоса у гості до Анґори. Під кінець цього тижня має він приїхати туди і забариться декілька днів, бо треба буде обговорити справу меншостей, яка для обох держав є найважнійшою. Именно і Греція і Туреччина має у своїх границях трохи чужинців. В Малій Азії є богато Греків, а зноваж у Греції живе трохи Турків у Траціі. Меншости ці перешкаджають, так як і в нас, обом державам в їх політиці і вони хочуть в цей спосіб розгризти той твердий оріх, що Греція і Туреччина обмінялися б меншостями: Турки вернулиб до Туреччини, а Греки до Греції. З большевиками живе Туреччина з далека. Торгує з ними, але комуністичну аґітацію дусить у себе суворо. Зрештою аґітації тої Туреччина дуже й не боїться. Раз, що у неї є мало робітників і мійського пролетаріяту, а чотирнайцять міліонів селян (на 15 міл. всіх мешканців), це противники комуни, як всюди селяне — а друге, турецький народ є дуже здисциплінований і своїм провідникам, оттаким як Кемаль Паша, вірять більш, ніж якому аґітаторови. „В гурті сила“ — кажуть турецькі політики і з усіми своїми сусідами, хоча й недавними ворогами, хочуть жити в згоді.

— Станеться по вашій добрій волі! відповіла чапля. Взяла в дзюб знов отсю стару, без мала не сліпу рибу, але тим разом не занесла її до ставу, тільки положила її на землю, пробила дзюбом і зїла до нащаду, лишаючи тільки ости і кости під деревом, котрого богом був тоді я.

Скінчивши їсти, вернула над малий ставок і спитала:

— Котра бажає тепер іти зі мною?

Риби, які хотіли чим скорше пізнати своє нове мешкання, тиснулися одна наперед другої до чаплі, яка могла доволі собі вибирати і по короткім часі пережерла їх всі до одної.

Лишився в ставі тільки сам оден недовірчивий рак і став міркувати:

— Дуже я сумніваюся, щоб риби дісталися до лотосового ставу. Здається впали жертвою своєї легковірности. Та радби і я перенестися до більшого ставу, де мені буде значно лучше. Дам себе взяти через чаплю, бо чейже мені не загрожує ніяка небезпека від неї, а як що схотілаби мене ошукати, тогди — пімста!

Чапля тимчасом вернула і каже

— А тепер, раче, на тебе черга!

— А якже ти мене візьмеш?

— В дзюб, так як риби! відповіла.

— Ні! закликав рак. — Я маю ховзку шкаралупу і легко випаду тобі з дзюба. Радше вчіплюся я кліщами коло шиї і ручу тобі, що ані тебе не задрасну.

Згодилася чапля і пішла з раком а пристанула трохи під деревом.

— Гей, що се має значити? спитав рак. Чому стаєш в пів дороги? Чи може змучилася? Чейже до ставу недалеко.

Не знала чапля, що має на се сказати тим більше, що рак став стискати її кліщами за шию.

— Ов, що я бачу! закликав нагло. Та купа остей під деревом свідчить про твою зраду, чапле! Та тільки зі мною вже сього не зробиш що з рибами! Може бути що згину, але перше забю тебе!

Сказавши се скалічив діткливо чаплю, а вона залялася сльозами і йойкнула:

— Дорогий раче, не роби мені нічого злого. Не зїм я тебе, а занесу напевно до ставу з лотосами.

— Так несиж! розказав рак.

Чапля дішла до ставу і витягнула шию над водою, щоби рак міг впасти в филі. Але він стиснув перше шию чаплі так сильно, що її перетяв, а я, бог дерева, не міг повстримати від оклику:

— Добре робиш, раче!

Відтак Благословенний додав ще:

— Зрада не всегда вдається, а злоба не все відносить побіду. Скорше чи пізнійше кожда чапля наткнеться на свойого рака. Не забудь отсих моїх слів, князю Аджатасатру!

Вімбасара подякував Учителеві за цінну науку, дану його синові.

---

*) Ятаки се оповідання, в яких Будда згадує свої попередні втілення.

**) Будда був творцем релігії, яка доси задержалася в Індіях, ур. 568 р. перед Хр. Наука цеї релігії каже, що душа людини перед уродженням і по смерти переходить у ріжні звірята. Міліони людей визнають її ще нині.

Всячина.

Як звісно, в нашому місті осів лікар-Українець, *Др. Рома Несторович.* По зложенню докторату медицини в Празі і по нострифікації диплому в Кракові, отворив він лікарську канцелярію при вулиці *Францішканській ч. 37.* і є лікарем окружного шпиталя. Щиро вітаємо п. доктора, уроженця перемиської землі і бажаємо йому найкращих успіхів. Обовязком нашого громадянства є піддержати одинокого під цей час лікара-Українця, визначного спеціяліста, а то тим більше, що лікування його оперті на найновіщих добутках медицини. Звертаємо увагу особливо наших селян, необзнакомлених з Перемишлем, на адресу Дра Несторовича. Дім, в котрім він ординує, є положений зараз коло площі „на брамі“, недалеко залізничого двірця.

Товариство „Дешева Кухня“, яке удержує бурсу для ґімназ. учнів, а не має власної домівки, вже від довшого часу оглядалося за влавним домом. Завдяки зусиллям проф. Ґолійчука вдалося товариству купити на власність одноповерхову каменицю при в. Стрихарській ч. 58. Тепер чекає Виділ товариства тяжка праця, щоби звільнити каменицю від льокаторів і передати її на бурсу. Грошева сторона купна вимагатиме також богато трудів.

З достовірного жерела довідуємось, що в Перемишлі два людці за „американські доляри“ задумують ширити пропаґанду варшавського православя. Думають вони, що наші люди дурні тай Америка така дурна, щоб давала доляри. Нема сумніву, ще це є аґенти московських чорносотенців, які афішуються „Українцями“, щоби дістати легкий доступ між наших людий. Тому осторожно перед тими аґентами. Проти їх аґітації наше громадянство рішучо мусить виступити, бо вони за гроші хочуть викликати у нас оттаку религійну боротьбу, як це сталось на Лемківщині і т. д. Тому просимо доносити нашій редакції про рух таких аґітаторів і їх належно демаскувати.

Листопадові роковини в Перемишлі відсвятковано торжественною панахидою д. 31. X., яку відправив о год. 6. веч. Преосв. Григорій в окруженню місцевого духовенства. Проповідь, достроєну до хвилі, виголосив о. Голинський. Того самого дня в „Народнім Домі“ відбувся памятний вечір. В проґрамі була промова пос. Дра Загайкевича, хори і деклямації. Дня 1. листопада відправив о. мітр. Левицький в окруженню дяконів поминальну Службу Божу.

Новинки

Спростовання. Якісь провокатори, котрим не подобалася свідомість і народня робота Вп. **Михайла Гринишина** з Молодович пов. Перемишль подали до польських часописів на нього донос, що він є чудотворним лікарем. Ми повторили цю вістку у 43. числі нашого часопису і тим зробили чесному чоловікови кривду. Отсею дорогою перепрошуємо за нехотячи заподіяну йому зневагу, та заразом подаємо до відома всіх, що п. Гринишин Михайло є чесним селянином і щирим народним діячем, на славу і честь свойого села. — Редакція.

ОЩАДНІСТЬ. В цілій Польщі йде клич за ощадностю і в приватнім і в урядовім життю. А одночасно діються річи, що плюють в очі всім кличам і тільки підривають їх повагу. Отсе в Варшаві „Паньствови Банк Рольни“ вибудував собі нову „седзібу“. Вона коштувала 10 міліонів золотих, має мармурові сходи, поруча і взагалі такий комфорт (вигоду) — що, як кажуть очевидці, чоловік почуває себе в тім будинку ніяково. Діється це тоді, як в ньому ніякий селянин не може дістати позички і як стягає він належности без огляду навіть на шкоди градові від хліборобів дуже суворо. Чи це не кпини з ощадности?

СТРАШНІ ЦИФРИ. Польська Дирекція Взаїмних Обезпечень оголосила в тих днях статистику пожарів в Польщі за перших 6. місяців цього року. Після неї за той час було загалом 4045 пожеж, а згоріло від них 8021 будинків. Вартість спалених будинків виносить 9 міліонів 325 тисяч 713 золотих. В ту суму не враховано вартости спаленого збіжа, інвентару та домашнього уладження. Найбільш пожарів було в воєвідстві Лудзь, бо аж 449. Воєвідство львівське мало за той час 416, а станиславівське 348 пожарів. Отже більш, як два пожари денно.

ЩО НА ЦЕ КАЗАТИ? Перед склеп з начинням кухонним Івана Васьневського у Варшаві заїхав оноді в досвіта величезний віз, на який наладовано усе зі середини. Віз одїхав, а коли ранком прийшов Васьневський, то ствердив тільки, що бандити обрабували його — як то кажуть — до нитки. Найгірше з цілої історії — це те, що склеп Васьневського находиться в будинку Міністерства Справ Внутрішних, а в сусіднім будинку є головна команда поліції і ніч і день на брамі стоїть варта. Злодії — значить — на очах поліції обікрали нещасливого купця. І чи тепер дивуватися, що по селах крадуть? Столиця дає добрий примір.

ТАМ, ДЕ Є СПРАВЕДЛИВІСТЬ... Наймолодший син анґлійського короля, Юр, служить, яко офіцер маринарки у фльоті. Коли корабель, на якому пробуває королевич, заїхав до Америки, пішов він, не питаючись коменданта судна на місто і забавився там декілька годин. За це засуджено його на місяць арешту і королївський син відсидів його так, як кождий инший вояк. Так діється в культурнім краю. У нас як хлоп вкраде поліно з ліса — то злодій, а як ґенерали і посли змахерують що, то називається „дефравдація“ або „спшеневержене“...

НЕ РУХАЙТЕ ҐРАНАТІВ! В селі Окуневі недалеко Варшави найшов 16-літний хлопець яйцеватий ручний ґранат, який лишило там військо підчас маневрів. Хлопець положив його в кошик з бараболею, який ніс на плечах і пішов до дому. По дорозі хотів переложити кошик на другу руку, та підчас цього ґранат випав, вибух і обірвав хлопцеви обі ноги. Мимо швидкої операції в шпиталю в Варшаві, серед страшних мук помер він.

ОТ ТАК СКОК! Капітан Коппене, бельґійський інвалід воєнний, доконав недавно смілого скоку зі спадохроном з аероплану, що находився на висоті 6000 метрів. На землю осів цей незвичайний смільчак здоров і неушкоджений. Це бувби перший випадок скоку з такої висоти в історії летунства.

НУ, А ЦЬОГО ЩЕ ТАКИ НЕ БУЛО. Люди, що вертали з ярмарку у Фрамполі (Великопольща) завважили, що на дереві при дорозі висить два повні мішки. Здіймили їх, розвязали і найшли в середині напів живих Цвайґа і його сина Йоська, гандлярів з сусідного місточка. Бідні Жидюки ледви дихали і щойно по годині оповіли людям, що це бандити ограбили їх, а потім ще й повісили в той спосіб на дереві. Раз помисл!

ДИВНА АСЕКУРАЦІЯ. В Японії, яку часто навідують землетруси, завів уряд примусову асекурацію будинків від подібних випадків. Найбільшу асекурацію платиться за будинки муровані, так, як вони в часі землетрусу найшвидше валяться, трохи менша за будинки деревляні, а найменше за бетонові. У нас, Богу дякувати, ще такої асекурації покищо не потрібно.

О ПІМСТУ ДО НЕБА. З Новоґрудка на Литві доносять, що в селі Заріче вдова Вэнісікова йдучи на роботу лишила в дома четверо дітий. Коли вернула вечером, не застала їх в хаті. Почала отже їх шукати і найшла всіх четверо повішених рядом біля себе на стриху. Доси не знати, хто був душегубом дітий.

НАЙМЕНША СТОЛИЦЯ В СВІТІ, що називається Ґотгаб, тобто по нашому „Добра надія“, находиться на далекій півночі на острові Ґренляндії, замешкалій Ескімосами. Столиця та заснована в 1728 р. місіопарем Іваном Еґеде, що ширив світло Христової науки на вічних ледах, обходила недавно 200-ліття свойого істнування. Сьогодні Ґотгаб числить всього 380 мешканців, та поммимо цього має школи, шпиталь, друкарню і що найважнійше — власну часопись.

ЖЕРТВА ПРОЦЕСУ. В селі Слобідка лісна коло Коломиї позбавила себе життя 52-літна Іванна Зембровська. Свойого часу пішла вона була до урядника двора, Гітнера, і просила його о гроші на похорон сина, якого той безпідставно впакував до криміналу, а звідки син вийшов перестуджений і вмер. Гітнер викинув нещасну маму за двері і казав вибити її форналеви. Зембровська пізвала його до суду, але справу програла. Нещасна жінка так перейнилася своєю програною, що пішла під браму фільварку і повісилася на власній хустці на клямці, віддаленій на 1 метер від землі.

ЖИВІ СМОЛОСКИПИ. В Бірманії стався в одній копальні нафти лячний випадок. З величезної бочки, яка пукла, почала ллятися струєю нафта і селяне збіглися громадою, щоб її трохи набрати. Діялося це в ночі, один з селян приніс зі собою лямпу, та наблизив її так до нафти, що та вибухла і всі селяне запалали вогнем. В той спосіб згоріло 47 осіб, в тім 18 жінок, а кількадесять важко попарилося.

І ЗНОВ ЦЕРКВУ ОБІКРАЛИ. Незнаний досі злодій зайшов до церкви в Ходачкові малім пов. Тернопіль і користаючи з цього, що люди якраз вийшли, забрав бляшану скарбону. В пушці знаходилося 380 зол.

МАЄ РАЦІЮ! До податкового уряду в Варшаві зголосився один бідний швець і заявив, що він податку платити не буде. На питання, длячого — відповів: „Що? я маю платити податок? Держава повинна мені платити, бо я доставляю для неї військо. Маю шіснайцять синів, є кому дати їсти і ще податок платити?" Чи через те звільнили „доставника армії" від податку — не знати.

Надіслане.

Укр. Сирітський Захист в Стрию, прийме на посаду зарядчині-виховательки старшу паню, свобідну, або бездітню вдову, що має сем. матуру. Винагородження після умови. Прохання з описом життя і свідоцтвами, слати в речинці до 1|XII. ц. р. на адресу: Укр. Захист, Стрий, вул. Конажевського ч. 42.

ДЕНТИСТ
Мед. Др. СТЕПАН ДМОХОВСЬКИЙ
б. лікар Поліклініки у Берліні
Перемишль, Колійова 1.
Усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична.
Спеціялістичне лічення осіб вразливих і нервових.

Адвокат
Др. Микола Рибак
веде адвокатську канцелярію в Перемишлі при ул. Пілсудського 1. в льокали канцелярії бл. п. дра Т. Кормоша.

ЛІКАР-СПЕЦ. НЕДУГ ВНУТР.
Др. Остап Прийма
ЛЬВІВ, ул. ЛИЧАКІВСЬКА 32
Просвітлювання Рентґеном
ТЕЛЕФОН 61-50.

ЖАДАЙТЕ І УЖИВАЙТЕ
одиноку найліпшу і своєрідну
ПАСТУ ДО ОБУВИ
ЕЛЕҐАНТ
О. Левицької і Ски.
Львів, Кордецького 51.

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики
„ЦЕНТРОСОЮЗ"

Домагайтесь найдобірнійших папірців до курення
„КАЛИНА"
з фабрики кооперативи „Будучність" в Тернополі.

Реальність на передмістю Перемишля, з вільним мешканнєм до продажі. Реальність складається з мурованого дому о 11 убікаціях і офіцин о 4 убікаціях, парцелі будівельної з фронтом до бічної улиці. Відомість: Дмитраш, Сінна 8. Перемишль.

УВАГА! **Рільники!** УВАГА!
Перша Краєва Фабрика Полотна
„ДОБРОБУТ"
Львів, вул. Замарстинівська 29.
подібно, як у попередних, роках так і в цьому році міняє ВСЯКОГО РОДА СИРІВЦІ, ЯК ЛЕН КОНОПЛІ І. Т. Д. на ріжнородні полотна, цайґи, зефіри, бархани, рушники, всипи, сукна і т. д. на найбільш користних умовах. — Фабрика „Добробут", яка істнує вже 28 літ, має одинока змогу завдяки якости свого полотна та завдяки збільшений видайности — задоволити наше селянство. Тому требу звертатися тільки до неї. — На запити висилається пояснення, цінники і прібки даром і оплачено.
Приймаємо аґентів на найбільш догідних умовах.

Спробуй а переконаєшся!!
„фосфоліна" до швидкого тучення свинь **„фосфоліна"**
побуджує апетит, зміцнює кости і протягом короткого часу прибуває на вазі подвійно. Почтова пачка $4^1/_2$ кґ. — 9 зол. висилає за післяплатою
В. Ґ. Мушинський, Перемишль, Францішканська 2.
МАЛИЙ ВИДАТОК — КОРИСТЬ ПОДВІЙНА!

УВАГА
Не купуйте дзвонів по чужих фірмах, котрі Вас використовують, а в додатку дають Вам дзвони з лихої криці.
Найкращі, найтреваліщі, а крім того гармонійні і мельодійні дзвони дістанеться лише
в одинокій українській ліярні дзвонів
Михайла Брилинського
у Львові-Замарстинів ул. св. Михайла ч. 14.

Др. Михайло Кос
лікар очей (окуліст) ординує в Перемишлі, вул. Міцкевича 11. (в почтовім будинку).

ЛІКАР
Др. Роман Несторович
ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі). Власна хемічна і мікроскопічна лябораторія.

Хто купить раз — купує й далі
тілько
жарівки і кишенкові
батерії
BATRA

FABRYKA ELEMENTÓW i BATERYJ BATRA, POZNAŃ

750.000 золотих
може виграти кождий, хто закупить льос
1 КЛЯСИ ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЛЬОТЕРІЇ
в щасливій колектурі
ЯКОВА ВОЛЬМАНА, ПЕРЕМИШЛЬ, МІЦКЕВИЧА 7. (коло почти).
Крім сего багато виграних по зол. 400.000, 350.000, 150.000, 100.000, 80.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5.000, 3.000, як також велика кількість виграних нижче 3.000 золот.
Загальна сума виграних около 27 міліонів зол.
Тисячам людей приносить Польська Державна Льотерія рік-річно богацтво і добробут. **Наша колектура має незвичайне щастя.**
Що другий льос виграє!
ЦІНИ ЛЬОСІВ: за 1|4 льосу 10 зол. — за 1|2 льосу 20 зол. — Цілий льос 40 зол. — Замовлення виконується негайно. Висилаємо оригінальні льоси разом з чеком П. К. О. на пересилку вільну від оплати.

В тім місци розтяти і переслати виразно виповнене.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ У. Г.
До Колектури Якова Вольмана в Перемишлі, Міцкевича 7.
Отсим замовляю ______ льосів цілих по 40 зол., ______ льосів половинок по 20 зол., ______ льосів чверток по 10 зол. Належитість в квоті зол. ______ вплачу по одержанню льосів чеком П. К. О. присланим мені Вп. фірмою.
Докладний адрес ______

Аптика і Дроґерія під „Звіздою"
істнуюча від 50 літ
в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24 (біля вежі)
поручає всякі аптичні ліки і всі артикули входячі в круг дроґерії

Увага! Увага!
НА ЗБЛИЖАЮЧУ ЗИМУ!
Кождий мусить написати по цілий комплет **тілько за 12 золотих**! а іменно: 1 вел. муж. светер, 6 пар тепл. скарпиток, 3 батист. хуст. до носа, 1 турец. хустка на голову або вефльовий рушник і 1 крават едв. То все тілько за 12 зол. висилається за почт. післяплатою по отриманню листовного замовлення. (Платиться при відборі). Без ризика, бо коли товар не сподобається прийму з поворотом і гроші зверну. Замовлення адресувати:
Wyrób swetrów M. SZYFFER, ŁÓDŹ, Brzezińska 5.
P. S. Кошта пересилки 1 зл. 50 с. платить замовляючий. Висилаю також поодиноко і для відпродавців всякого рода светри, пончохи, рукавички, білого білля, барханового і фланельового як також всякого рода трикотажі по реклямових цінах. Цінники безплатно.

Від доброї машини голова не болить.

СТАРУ ДЕШЕВУ МАШИНУ
як купите на тандиті, то що дня будете її направляли. На що Вам гризоти? Ви пишіть негайно по цінники на **ПАРНИКИ** краєві і заграничні Alfa трієри (циліндри), молотілки керитові й моторові, млинки, **ВІЯЛЬНІ**, січкарні, машинові шатківниці, мотори, пашне вапно Штайнгофа, знамените камяне вугілля гор. шлеське і шлеське, котрі вишле Вам зовсім **ДАРОМ**
СПІЛКА УКРАЇНСЬКИХ АҐРОНОМІВ
у ЛЬВОВІ, вул. СОБЄСКОГО 28. Тел. 37-58.
Найліпші випробувані вироби. Найнищі ціни. Догідні сплати.

Купуйте раз а добре. Гріш дорогий.

Приводить сонце до хати.

ВИПЛАЧУЄТЬСЯ негайно суму 20.000 зол. кожному, хто в який небудь спосіб міг би доказати, що мило Sunlajt має в собі шкідні домішки. Мила Sunlajt уживають не тільки до прання, але і до домашніх порядків. Мило Sunlajt є найбільше розповсюдненим милом на земській кулі, це є оречення газдинь всіх народностей.

SUNLAJT МИЛО

Lever Brothers Limited, Англія.

P. Sl, 1—25.

Видавець і відвічальний редактор: Осип Сенечко.

З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.